

KNYGYNAI

Naujosios Akmenės knygynas apie 1970 m.

KNYGYNAI - privačios ir valstybinės įstaigos, prekiaujančios knygomis, meno leidiniais, raštinės ir mokyklinėmis prekėmis. Lietuvoje užuomazgos XIX a. pabaigoje. Kaip atsvarą slapta platinamai lietuviškai spaudai, carinė Rusijos valdžia steigė prie arbatinių skaityklas, kuriose buvo galima paskaityti arba išsigyti rusiškų spaudos leidinių. 1898 m. pradžioje toks knygynas prie arbatinės minimas Papilėje. Tuo metu knygynais dažniau vadintos skaityklos. Papilėje, prie „Saulės“ d-jos, apie 1907 veikęs katalikiškas knygynas turėjo apie 400 spaudos leidinių ir 80 skaitytojų. Bene pirma tikra knygyno užuomazga - klebono P. Razučio pastangomis Papilės klebonijoje apie 1907 įsteigtas Š. Šlapelio knygyno filialas, kurį tvarkė iš Vilniaus atsiųstas išmanantis tą darbą Vaitkevičius. Ist. šaltiniuose 1911 minimas Z. Augustinienės knygynas Papilėje. Po 1920 skaitykla, atlikdavusi ir knygyno funkcijas, veikė Vieksniuose. Tarpukario metais Akmenėje knygyną su skaitykla įsteigė K. Ramanauskas.

Po II pas. karo sovietinė okupacinė valdžia knygynus steigė apskrįčių ir stambesniuose valsčių centruose. Įsteigus Akmenės r., po 1950 Akmenėje veikė rajono knygynas, kuriam per 20 m. vadovavo M. Jagėlienė. Po 1956 Naujojoje Akmenėje, 18 kv. m ploto nešildomame kambaryje su vienu langu, veikė knygynas, kuriame iki 1963 dirbo G. Jarockienė. 1966 į Naująją Akmenę perkeltas rajono knygynas, kuriam 1968 - 1999 vadovavo V. Bružienė. Rajono knygynai priklausė Mažeikių, Šiaulių tarprajoniniams knygynams, nuo 1990 - Akmenės r. savivaldybės įmonės, 1999 rajono knygynas privatizuotas. Nuo 1966 knygynas veikė centrinėje Naujosios Akmenės mst. gatvėje (dab. Nepriklausomybės al.), apie 1983 pastatytos naujos specialios patalpos, jas privatizavus, knygynas iškeldintas. Akmenės knygynas apie 20 m. išdirbo E. Beržinienė, Papilės knygynas - A. Jaučkajienė ir M. Būtienė, Vieksnių knygyno ilgametė darbuotoja A. Bružienė. Po 1990 knygynams tapus rajono savivaldybės įmonėmis, Akmenės, Papilės ir Vieksnių knygynai uždaryti, o patalpos privatizuotos. Pastaraisiais metais rajone veikia vienintelis knygynas - UAB „Knyga plus“.